

Številka: 122-22/2020-2-40/30/04
Datum: 21. 2. 2019

MESTNI SVET MESTNE OBČINE KRANJ

Zadeva: Poročilo o delu Lokalne akcijske skupine za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj za leto 2019

Lokalna akcijska skupina za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj (v nadaljevanju LAS) je strokovno posvetovalno telo župana. Ustanovljena je bila leta 1999. Sestavljena je iz predstavnikov otroškega varstva, osnovnih in srednjih šol, mladih, sociale, zdravstva, policije, nevladnih organizacij in občinske uprave, ki se pri svojem delu srečujejo s problematiko zasvojenosti. LAS je vezana na mandat župana. Župan je, na podlagi 84. člena Odloka o zagotavljanju socialno varstvenih dejavnosti v Mestni občini Kranj (Ur. list RS, št. 15/14-UPB1, 76/15, 52/17, 64/18, 68/19), dne 28. 12. 2018 s sklepom imenoval LAS.

Med nalogami, ki jih letno izvaja LAS je tudi naloga, da poroča Mestnemu svetu Mestne občine Kranj. V prilogi tako podajamo poročilo o delu LAS za leto 2019, z narejeno oceno stanja na področju problematike drog v Mestni občini Kranj za navedeno leto.

Mestnemu svetu Mestne občine Kranj predlagam v sprejem naslednji

S K L E P:

Mestni svet Mestne občine Kranj se je seznanil s poročilom o delu LAS za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj za leto 2019.

Pripravila:
Manja Vovk

Nada Bogataj Kržan
Vodja Urada za družbene dejavnosti

Priloga:

- Poročilo o delu Lokalne akcijske skupine za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj za leto 2019

Številka: 122-22/2020-2-40/30/04
Datum: 19. 2. 2020

MESTNI SVET MO KRANJ

Zadeva: Poročilo o delu Lokalne akcijske skupine za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj za leto 2019

Lokalna akcijska skupina za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj (v nadaljevanju LAS) je bila ustanovljena leta 1999. Sestavljena je iz predstavnikov otroškega varstva, osnovnih in srednjih šol, mladih, sociale, zdravstva, policije, nevladnih organizacij in občinske uprave, ki se pri svojem delu srečujejo s problematiko zasvojenosti.

LAS je v letu 2019 pripravila operativni program za MO Kranj, ki ga je potrdil župan MO Kranj, naredila je oceno stanja na področju zlorabe drog iz preventivnega in kurativnega vidika, zagotavljala je koordinacijo dela strokovnih služb, ki se s problematiko drog ukvarjajo na vseh treh ravneh preventive (primarna, sekundarna in terciarna). Nadalje je LAS zagotavljala usklajenost lokalnih programov preprečevanja zlorabe drog, se povezovala z drugimi lokalnimi akcijskimi skupinami v Sloveniji ter osnovnim in srednjim šolam ter vrtcem v MO Kranj zagotovila sredstva za sofinanciranje preventivnih programov za katere so se odločili.

OPIS IZVEDENEGA PROGRAMA

1. LAS je v letu 2019 pripravila operativni program za MO Kranj, ki ga je potrdil župan MO Kranj, naredila je oceno stanja na področju zlorabe drog iz preventivnega in kurativnega vidika, zagotavljala je koordinacijo dela strokovnih služb, ki se s problematiko drog ukvarjajo na vseh treh ravneh preventive (primarna, sekundarna in terciarna). Nadalje je LAS zagotavljala usklajenost lokalnih programov preprečevanja zlorabe drog ter osnovnim in srednjim šolam ter vrtcem v MO Kranj zagotovila sredstva za sofinanciranje preventivnih programov za katere so se odločili. Na koncu leta je bila izvedena tudi pogostitev za člane LAS.

2. Izvajanje preventivnih programov v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah:

LAS je za izvajanje preventivnih programov v šolskem letu 2019/2020 v vrtcih, OŠ in SŠ ter Dijaškem in študentskem domu Kranj objavila javni razpis v višini 12.100,00 €, od tega za vrtce predvidoma 1.000 €, za osnovne šole 7.300 € in za srednje šole ter DŠD 3.800 €. Izbranim prijaviteljem je bil v mesecu juniju 2019 izdan sklep in posredovana pogodba za izvajanje preventivnih programov v šolskem letu 2019/2020. Izbranim prijaviteljem pa bodo sredstva za izvedene preventivne programe nakazana v proračunskem letu 2020. Ker šole izvajajo program za šolsko leto in ker v tistem obdobju proračun za leto 2020 še ni bil sprejet in ni veljal so bila izbranim prijaviteljem v sklepu in pogodbi sredstva dodeljena v okvirni višini, s tem, da v primeru, da bi se višina sredstev v veljavnem proračunu MO Kranj za leto 2020, namenjena za sofinanciranje preventivnih programov v Mestni občini Kranj za šolsko leto 2019/2020, spremenila, se sklep dopolni in sklene dodatek k pogodbi. V proračunu za leto 2020 so bila sredstva sprejeta kot so bila

planirana, kar pomeni sofinanciranje preventivnih programov v Mestni občini Kranj v šolskem letu 2019/2020 v višini 12.100,00 €.

Vrtci, osnovne in srednje šole so začeli delavnice in predavanja izvajati v mesecu septembru 2019 zaključili pa jih bodo v mesecu juniju 2020.

Skupno so prijavitelji za vrtce prijavi 13 predavanj (odobrenih 11 predavanj), kar je 26 ur (odobrenih 22 ur).

Skupno so prijavitelji za osnovne šole prijavi:

- 93 delavnic (odobrenih 88 delavnic), kar pomeni skupno 163 ur (odobrenih 143 ur), od tega 57 ur na temo alkohol, tobak in druge nelegalne droge (odobrenih 57 ur), zasvojenost od računalnika 73 ur (odobrenih 73 ur), nasilje med vrstniki 19 ur (odobrenih 8 ur), motnje hranjenja (ni bilo ponudb), oblikovanje samopodobe 14 ur (odobrenih 5 ur),

- 13 predavanj za starše (odobrenih 11).

Skupno so prijavitelji za srednje šole prijavi 69 delavnic (odobrenih 69), kar pomeni skupno 133 ur (odobrenih 133 ur), od tega 60 ur (tudi 60 ur odobrenih) na temo alkohol, tobak in druge nelegalne droge; zasvojenost od računalnika 47 ur (odobrenih 47 ur); nasilje med vrstniki 10 ur (odobrenih 10 ur); motnje hranjenja 0 ur, pozitivna samopodoba 16 ure (odobrenih 16 ur).

Vrtci:

- Kranjski vrtci za izvedbo štirih predavanj: Radosti in pasti nove tehnologije pri otrocih; Skozi igrivo agresivnost do empatije, Miti in resnice o partnerskih odnosih, Kako vzgajati otroke, da ne bodo ranljivi za zasvojenost?

- Zasebni vrtec Dobra teta za izvedbo treh predavanj: Logoped, Čuječnost, Kako najti pravo ravnovesje v življenju?

- OŠ Predoslje za izvedbo predavanja Ko je otrok agresiven, potrebuje mejo, pa tudi našo pomoč.

- OŠ Stražišče za izvedbo predavanja Recept o vzgoji.

- OŠ Franceta Prešerna za izvedbo predavanja Doslednost v vzgoji.

Osnovne šole:

- OŠ Stražišče delavnice za učence 6. razredov 16 šolskih ur (Spletne skrivnosti; Ne nasilju in drogam, da prijateljstvu in pozitivnim vzornikom) in učence 8. razredov 16 šolskih ur (Alkohol, cigareti? Ne hvala; Spletno nasilje) ter dve predavanji za starše (Kako pomagati otroku v stiski; Moč povezanega odnosa).

- OŠ Simona Jenka delavnice za učence 6. razredov 12 šolskih ur (Splet kot magnet za najstnike) in učence 8. razredov 10 šolskih ur (Kako se upreti pritiskom vrstnikov).

- OŠ Franceta Prešerna delavnice za učence 7. razredov 8 šolskih ur (Spletno nasilje, Splet kot magnet za najstnike) in učence 9. Razredov 6 šolskih ur (Nelegalne in legalne droge, Pozitivna samopodoba) ter predavanje za starše (Vzgoja otrok, odgovornost in postavljanje meja).

- OŠ Orehek delavnice za učence 7. razredov 6 šolskih ur (Splet kot magnet za najstnike) in učence 5. razredov 3 šolske ure (Pametno odločanje za spletno sporočanje) ter predavanje za starše (Kako preprečiti otrokovo čustveno stisko in spodbuditi čustveni razvoj?).

- OŠ Jakoba Aljaža delavnice za učence 7. razredov 6 šolskih ur (Mladi in alkohol) in učence 8. razredov 8 šolskih ur (Odvisnost od računalnika, Mladi in nelegalne droge) ter dve predavanji za starše (Šola in starši; Tanka črta odgovornosti).

- OŠ Matije Čopa delavnice za učence 4. razredov 7 šolskih ur (Spletne skrivnosti, Verbalno in fizično nasilje) in učence 5. razredov 12 šolskih ur (Pametno odločanje za spletno sporočanje, Aktivno preživljanje prostega časa) ter predavanje za starše (Zasvojenost s spletom – rizični in varovalni dejavniki v družini).

- OŠ Predoslje delavnice za učence 7. razredov 6 šolskih ur (Lažne informacije in prevare na internetu) in učence 8. razredov 18 šolskih ur (Spletno nasilje in ustrahovanje, Alkohol in mladi, Zasvojenost in odnos do psihoaktivnih snovi) ter dve predavanji za starše po svoji izbiri (Komunikacija z najstnikom; Kako lahko starši pomagajo otroku pri učenju in delu za šolo; Postavljanje meja; Kaj lahko narediva za več sreče med nama).

- OŠ Staneta Žagarja delavnice za učence 4. razredov 1 šolska ura (O nasilju malo drugače) in učence 7. razredov 2 šolski uri (Ne nasilju) ter predavanje za starše (Prehranjevalne nagrade).

- OŠ Helene Puhar Kranj delavnice za učence III. stopnje 1 šolska ura (Spletne skrivnosti) in učence 7. razredov 5 šolskih ur (Obvladajmo konflikte, Splet kot magnet za najstnike, Glas proti nasilju, Delavnica socialnih veščin, Jaz sem ok, ti si ok) ter predavanje za starše (Vzgoja otrok s posebnimi potrebami).

Srednje šole:

- Gimnazija Franceta Prešerna delavnice za dijake 2. letnikov 10 šolskih ur (zasvojenost od računalnika) ter dijake 1. letnikov 10 šolskih ur (Nasilje: Kaj je to in kaj lahko naredim).
- Gimnazija Kranj delavnice za dijake 1. letnikov 12 šolskih ur (Mladostniki-mobilna družbena omrežja) ter dijake 2. letnikov 16 šolskih ur (Izzivi odraščanja).
- Šolski center Kranj od tega:
Srednja tehnična šola in Strokovna Gimnazija delavnice za dijake 2. letnikov 54 šolskih ur (Nelegalne droge; Alkohol, ne hvala; Zasvojenost z računalnikom),
Srednja ekonomska storitvena in gradbena šola delavnice za dijake 2. letnikov 36 šolskih ur (Alkohol, ne hvala; Labirint omame; Zasvojenost z računalnikom).

3. LAS je opravila pregled poročil in oceno opravljenih programov po osnovnih in srednjih šolah in v vrtcih za šolsko leto 2018/19. Pri tem je ugotovila, da šole vseh delavnic niso realizirale, predvsem iz zdravstvenih razlogov predavatelja in zato vsa sredstva niso bila porabljena. Nadalje se je ugotovilo, da so bili učenci, dijaki, učitelji in starši z izvedenimi delavnicami in predavanji zadovoljni, kar izhaja iz naslednjih ocen:

- vrtci: ocena predavanj po mnenju staršev 4,71; uporabnost predavanj po mnenju staršev: 4,57; ocena predavatelja po mnenju šole: 4,76)
- osnovne šole:
Delavnice za učence: ocena delavnic po mnenju učencev 4,33; uporabnost delavnic po mnenju šole 4,83; ocena predavatelja po mnenju šole: 4,82;
Predavanja za starše: ocena predavanj po mnenju staršev 4,83; uporabnost predavanj po mnenju staršev 4,73; ocena predavatelja po mnenju šole 4,85. Vseh predavanj za starše se je udeležilo 945 staršev, kar je 79 staršev v povprečju na eno predavanje.
- srednje šole: ocena delavnic po mnenju dijakov 4,27; uporabnost delavnic po mnenju šole 4,82; ocena predavatelja po mnenju šole 4,68.

4. LAS je v sodelovanju z Gimnazijo Franceta Prešerna organizirala predavanje: Dejavniki uspeha in zadovoljstva v življenju naših otrok. Predavanje je financirala Mestna občina Kranj, Lokalna akcijska skupina za preprečevanje zlorabe drog, potekalo pa je v prostorih Gimnazije. Predavalnica je bila polna, cca 140 poslušalcev. Predaval je priznani strokovnjak športni psiholog dr. Matej Tušak, profesor na Fakulteti za šport. Tema je bila aktualna. Govoril je o uspehu, pomembnosti motivacije, pomembnosti imeti cilje, samozavesti, samomotivaciji, samodisciplini, pomanjkanju in pomenu odgovornosti, pomenu timskega dela, vzpodbujanju vztrajnosti, ... Predavatelj je predstavil tudi več primerov iz prakse. Z vzgojo skozi dejavnosti, tako športa kot umetnosti, veliko pridobijo tako otroci kot starši. Gre za naložbo v vzgojo, da otroci skozi življenje s tem osvojijo zdrave navade, ki so popotnica za nadaljnje življenje.

OCENA STANJA

Za leto 2019 je bila izdelana tudi ocena stanja na področju problematike drog v MOK, in sicer s strani Policijske postaje Kranj, Zdravstvenega doma Kranj – Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od nedovoljenih drog, Nacionalnega inštituta za javno zdravje, osnovnih in srednjih šol, vrtcev, mladih in Centra za socialno delo Gorenjska, enota Kranj:

a) Policijska postaja Kranj (poročilo je podal g. Damijan Suhadolnik, pomočnik komandirja, policijski inšpektor specialist II, PP Kranj)

Na Policijski postaji Kranj smo ocenili in primerjali razmere med drugimi tudi po problematiki prepovedanih drog na območju Policijske postaje Kranj za leto 2018 in 2019.

Na področju kriminalitete smo v primerjavi s preteklimi leti (2016, 2017, 2018) obravnavali manj kaznivih dejanj. Na okrožno državno tožilstvo smo tako podali kazenske ovadbe in poročila v dopolnitev kazenskih ovadb zaradi 1.584 (2.000) kaznivih dejanj.

Skupno smo obravnavali 1.118 (1.188) kaznivih dejanj zoper premoženje. 70% vse obravnavane kriminalitete.

S področja prepovedanih drog je bilo obravnavanih 104 (31) kaznivih dejanj. Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, 103 (27) in Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu 1 (4). Tej problematiki smo namenili veliko pozornosti in smo pogosto opravljali nadzore nad varnostno obremenjenimi območji, predvsem na glavnem avtobusnem postajališču, Prešernovem gaju, okolici metadonske razdelilnice - Zdravstvenega doma Kranj, javne podzemne garaže na območju Planine ter okolicah šol.

Po prekrškovni plati smo po Zakonu o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami obravnavali 90 (59) kršitev. V teh primerih gre za zasege manjše količine prepovedane droge za odmerke za enkratno lastno uporabo odvisnika (prepovedane tablete, heroin, kokain, konoplja - marihuana).

Zasežene prepovedane droge:

Vrsta prepovedane droge	Enota mere	Količina oz. število				
		2015	2016	2017	2018	2019
Amfetamin	Grami	5,7	6,2	35,1	0,7	2,4
	Tablete			1,0		
Benzodiazepini	Mililitri	15,0				
	Tablete			2,0	355,0	41,0
Ekstazi	Grami	12,9		0,7	89,1	
	Tablete				469,0	100,0
Heroin	Grami	0,5	1,8	18,7	67,2	18,9
Kokain	Grami	0,1		1,9	54,2	24,0
Konoplja - rastlina	Kosi	5,0		7,0		134,0
Konoplja - rastlina (marihuana)	Grami	2.055,6	29.314,7	7.967,2	3.803,0	1.094,1
Konoplja - smola (hašiš)	Grami			23,6	7,2	3,1
	Mililitri					4,0
Konoplja ekstrakti	Grami					6,9
	Mililitri			70,0	0,3	
Lsd	Grami					0,0
Metadon	Mililitri	55,0	348,0	6,2	1.350,0	496,0
Nedovoljene snovi v športu	Mililitri				25,0	
	Tablete	60,0				
Opij	Mililitri				2,5	
Ostale droge, ki se lahko uporab. v medicini	Mililitri		348,0			
	Tablete	101,0	221,0			
Ostale droge, ki se ne uporab. v medicini	Grami		5,4	1,8	21,4	
	Mililitri				60,0	

Na področju zagotavljanja javnega reda in splošne varnosti ljudi je moč ugotoviti stabilno stanje in ugodno stopnjo varnosti ljudi. Glede na podatke iz leta poprej se je število zaprosil za interveniranje nekoliko povečalo sicer 1613 (1526) opravljenih intervencij. Zmanjšalo se je število ugotovljenih kršitev javnega reda in miru 665 (699). Ostale ugotovljene kršitve so predvsem rezultat aktivnega ter kvalitetnega dela oz. ugotavljanja kršitev z lastno dejavnostjo policistov. To je predvsem posledica ustreznega planiranja dela, identificiranja varnostno obremenjenih območij in izvajanja ter odrejanja ustreznih nalog in oblik dela, na krajih in v času, ko smo s sprotnimi analizami beležili gostitve določenih pojavov. Po Zakonu o omejevanju porabe alkohola prekrškov ni bilo zaznanih.

Pri nadzoru cestnega prometa je bilo zaradi prepovedanih drog odrejenih 33 (16) strokovnih pregledov, od tega 8 pozitivnih, 10 negativnih, 11 pa je strokovni pregled na mamila odklonilo.

Število odrejenih alkokotestov 6.219 (5.701), pozitivnih je bilo 309 (263). Odklonjenih je bilo 8 (7) preizkusov. Število odrejenih strokovnih pregledov zaradi alkohola 32 (19), od tega 14 (11) pozitivnih. Število pridržanih 11 (17), število začasnih odvzemov voznških dovoljenj 101 (108). Povprečna stopnja alkohola je 1,60 grama alkohola na kilogram krvi (leto prej 1,45).

Glede na splošno oceno, da je bilo stanje na vseh segmentih dela policije v letu 2019 na območju PP Kranj oz. MO Kranj ugodno in stabilno.

Policijska postaja Kranj bo tako v letošnjem letu nadaljevala s poostrenimi nadzori v okviru rednega dela in s planiranjem poostrenih nadzorov. Prav tako bomo usmerjeni tudi na preventivno delovanje v okviru predavanj po šolah in s tem ozaveščanju po problematiki prepovedanih drog.

b) Zdravstveni dom Kranj – Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od nedovoljenih drog (poročilo je podala ga. Nataša Kern, dr. med)

V Centru za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog je bilo od začetka njegovega delovanja do konca leta 2019 registriranih skupno 689 uporabnikov programa. Center deluje v Kranju, Zdravstveni dom Kranj, ambulantna za razdeljevanje metadona in druge substitucijske terapije je tudi na Jesenicah, kjer pa je zdravnica, specialistka splošne medicine, delala le do konca decembra 2019 in so trenutno brez zdravnika.

V substitucijski program v Kranju je bilo ob koncu leta 2019 vključenih 215 pacientov, od tega 144 na terapiji z metadonom, 55 pacientov na substitucijski terapiji z buprenorfinom in 16 pacientov na terapiji z dolgo delujočim morfinom. V psihosocialni obravnavi smo imeli 5 pacientov (ne prejemajo substitucijske terapije).

V Center se je v letu 2019 na novo vključilo 12 pacientov, ki so imeli težave zaradi odvisnosti od nedovoljenih drog, ponovno je vstopilo v program 37 oseb. Povzamemo lahko, da število novo vključenih pacientov zadnjih nekaj let ostaja približno enako, več je ponovno vključenih.

V letu 2019 sta 2 odvisnika nadaljevala zdravljenje z vključitvijo v druge programe (terapevtske skupnosti), na detoksikacijo v Center za detoksikacijo Ljubljana so odšli 4 pacienti, 1 odvisnik je opravil ambulantno detoksikacijo v Centru. V zapor je odšlo 5 odvisnikov, umrl je 1 pacient.

V Centru se ukvarjamo z obravnavo odvisnikov od prepovedanih drog zdravstveni delavci različnih specialnosti: psihiater, klinični psiholog, dve zdravnici, specialistki splošne oz. družinske medicine, dva diplomirana zdravstvenika in medicinska sestra. Za pomoč pri delu v Centru smo v letu 2019 imeli še dodatnega zdravnika, specializanta družinske medicine. Sodelujemo tudi s Centrom za socialno delo. Nudimo pomoč v obliki informiranja, svetovanja, detoksikacije, zdravstvenih pregledov, vključno s testiranjem na viruse hepatitisa B, C in HIV, cepimo paciente proti hepatitisu B.

Šest let delujemo v novih prostorih v pritličju Zdravstvenega doma Kranj, kar nam omogoča bolj kakovostno delo, pacienti se manj zadržujejo pred centrom. Tudi problem preprodaje drog pred Centrom je manj pereč. Občasno pa imamo še vedno težave zaradi kršenja terapevtskega dogovora, zlasti psihičnega nasilja pacientov do osebja, povzročanja materialne škode v prostorih Centra, fizičnih obračunov med pacienti, tudi v čakalnici Centra.

c) Nacionalni inštitut za javno zdravje, območna enota Kranj (poročilo sta podali mag. Marjetka Hovnik Keršmanc, dr. med., spec. javnega zdravja in mag. Darja Zupan, dipl. org. dela)

Razširjenost rabe psihoaktivnih snovi v populaciji in drugih dejavnikov, ki vplivajo na zdravje, spremljamo na osnovi epidemioloških raziskav. Gre za nacionalne raziskave, narejene na reprezentativnih vzorcih, z uporabo standardiziranih vprašalnikov, ki omogočajo tudi mednarodno primerljivost podatkov. Raziskave se ne izvajajo letno, ampak se ponavljajo v določenih časovnih (največkrat štiriletnih) intervalih. Nekatere raziskave dajo oceno stanja po regijah in njenih upravnih enotah, izjemoma pa prikazujejo tudi podatke za posamezne občine (npr. Mestno občino Kranj).

1. Razširjenost rabe psihoaktivnih snovi med odraslimi prebivalci

1.1 Raziskava Z zdravjem povezan vedenjski slog 2016:

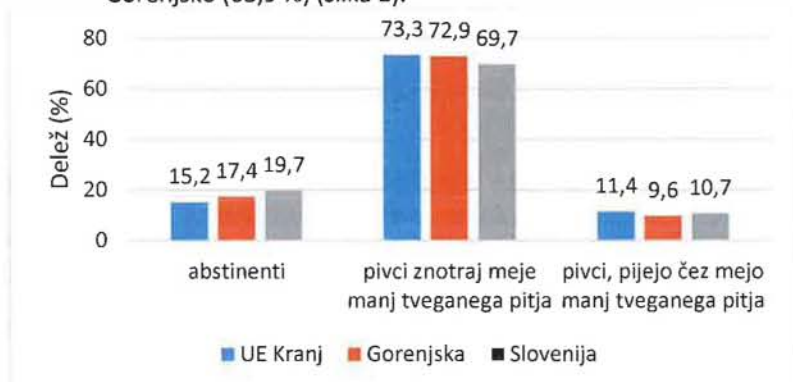
V letu 2016 je NIJZ med odraslimi prebivalci Slovenije, starimi med 25 in 74 let, izvedel nacionalno raziskavo Z zdravjem povezan vedenjski slog, ki vključuje tudi del, vezan na uporabo tobaka in alkohola.

1.1.1 Pitje alkoholnih pijač:

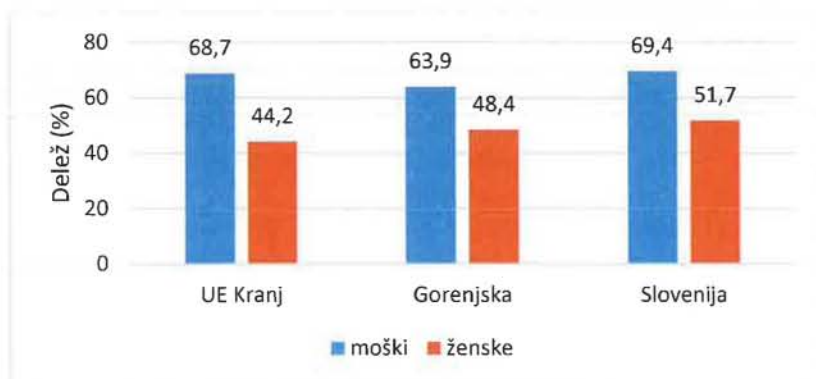
73,3 % anketiranih odraslih prebivalcev UE Kranj, starih od 25 do 74 let, je v zadnjem letu običajno pilo alkoholne pijače v mejah manj tveganega pitja¹, 15,2 % alkoholnih pijač ni pilo (abstinenti), 11,4 % pa je običajno pilo čez mejo manj tveganega pitja. V primerjavi s povprečjem v Sloveniji, je bilo v UE Kranj 4,5 % manj abstinentov in skoraj en odstotek več anketirancev, ki pijejo čez mejo manj tveganega pitja (slika 1). Tudi v primerjavi s povprečjem, ki velja za Gorenjsko (9,6 %), je v UE Kranj delež anketirancev, ki običajno pijejo čez mejo manj tveganega pitja, višji.

Pitje alkoholnih pijač je bolj razširjeno med moškimi, saj je na Gorenjskem med njimi kar 3-krat manj abstinentov kot med ženskami. Moški pa popijejo tudi večje količine alkoholnih pijač:

- delež moških, ki običajno pijejo čez mejo manj tveganega pitja, je skoraj 4-krat večji kot pri ženskah;
- več moških (64 %) kot žensk (48 %) vsaj 1-krat v letu visoko tvegano popiva, kar pomeni, da so ob eni pivski priložnosti moški popili 6 meric alkohola ali več, ženske pa 4 merice alkohola ali več. Visoko tvegano popivanje med moškimi je v UE Kranj (68,7 %) bolj razširjeno kot je povprečje za Gorenjsko (63,9 %) (slika 2).

Slika 1. Delež anketirancev, starih od 25-74 let, po stopnji pitja alkoholnih pijač, UE Kranj, Gorenjska in Slovenija, na osnovi poročanja anketirancev raziskave Z zdravjem povezan vedenjski slog 2016

Slika 2. Delež anketirancev, starih od 25-74 let, ki so vsaj enkrat v zadnjem letu ob posamezni pivski priložnosti popili več pijač (moški 6 ali več, ženske 4 ali več), UE Kranj, Gorenjska in Slovenija, na osnovi poročanja anketirancev raziskave Z zdravjem povezan vedenjski slog 2016

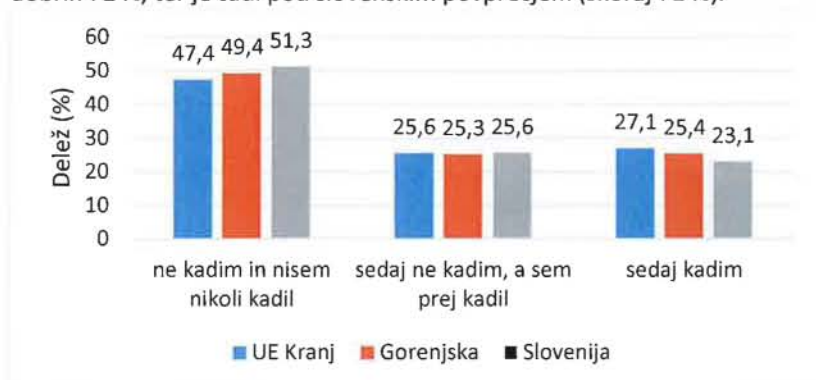
1.1.2 Kajenje tobaka:

Večina anketiranih odraslih prebivalcev UE Kranj, starih od 25 do 74 let, ne kadi.

Kadi 27,1 % anketiranih odraslih prebivalcev UE Kranj, kar je več od slovenskega povprečja (23,1 %), v UE Kranj pa je manj tudi anketiranih oseb, ki niso nikoli kadile (slika 3). Kajenje tobaka je tudi med gorenjskimi anketiranci bolj razširjeno kot je v povprečju v Sloveniji.

¹ Meje manj tveganega pitja: odrasel moški ne več kot dve merici alkoholne pijače na dan ali ne več kot 14 meric alkoholne pijače na teden, odrasla ženska ne več kot eno merico alkoholne pijače na dan ali ne več kot 7 meric alkoholne pijače na teden. Ena merica alkoholne pijače je: en kozarec (1dl) vina) ali pol steklenice oz. pločevinke (2,5dl) piva ali steklenica oz. pločevinka (0,5dl) radlerja ali šilce (0,3dl) žgane pijače oz. likerja ali ena steklenica ali pločevinka (3,3dl) mešane gazirane alkoholne pijače.

69,4 % anketirancev iz UE Kranj, ki kadijo tobak (ali so ga kadarkoli kadili), je rednih kadilcev (to pomeni, da kadijo/ali so kadili vsak dan), kar je sicer manj kot na Gorenjskem, kjer znaša delež rednih kadilcev dobrih 72 %, ter je tudi pod slovenskim povprečjem (skoraj 72 %).

Slika 3. Delež anketirancev, starih od 25-74 let, glede na kadilski status, UE Kranj, Gorenjska in Slovenija, na osnovi poročanja anketirancev raziskave Z zdravjem povezan vedenjski slog 2016

1.2 Zdravje v občini

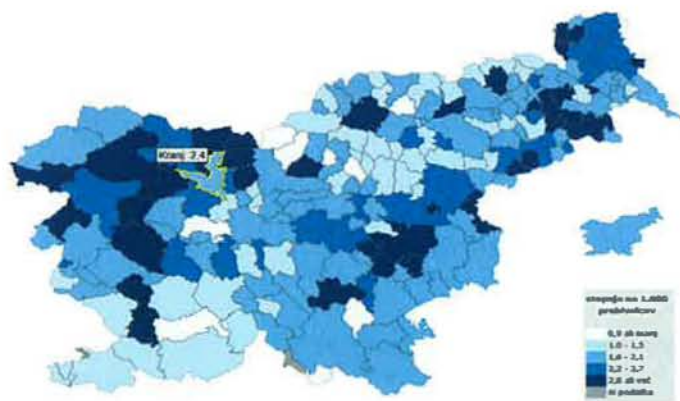
Zdravje v občini je vir informacij o zdravju v vsaki slovenski občini na osnovi 34-ih kazalnikov (ki so prikazani grafično in številčno) ter njihove primerjave s stanjem v upravni enoti in regiji, v katero spada posamezna občina, ter s slovenskim povprečjem (<http://obcine.nijz.si>).

Kazalnik o deležu kadilcev ter kazalnik o visoko tveganem opijanju v izdaji 2019 nista objavljena. Podatke za ta kazalnika pridobivamo iz anket, ki se izvajajo v večletnih ciklih, zadnji objavljeni podatki so že bili prikazani v poročilu LAS Kranj za leto 2016.

V izdaji Zdravje v občini 2019 sta prikazana dva kazalnika, povezana z rabo alkohola:

- bolnišnične obravnave zaradi bolezni, ki jih neposredno pripisujemo alkoholu²;
- prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji³.

Kot kažejo podatki izdaje 2019, je v Mestni občini (MO) Kranj zaradi bolezni, ki jih neposredno pripisujemo alkoholu, v povprečju na leto⁴ 2,4 bolnišničnih obravnav na 1000 prebivalcev (starejših od 15 let), kar je malo manj kot v gorenjski regiji (2,6), vendar statistično pomembno več od povprečja Slovenije (2,0) (slika 4). Od izdaje Zdravje v občini 2016 (1,3) pa do izdaje 2019 se je stopnja bolnišničnih obravnav, ki odražajo posledice pitja alkohola na zdravju pivilcev, med prebivalci MO Kranj skoraj podvojila. MO Kranj se je tako iz skupine občin, ki so bile po tem kazalniku pod slovenskim povprečjem, premaknila v skupino občin, ki ga presegajo. Ta neugoden trend opozarja na nevarnost slabšanja zdravja prebivalcev, povezanega s pitjem alkohola, v MO Kranj.

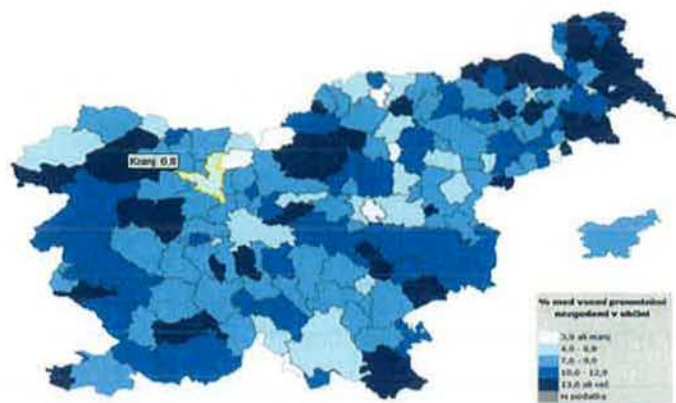
Slika 4. Bolezni, neposredno pripisljive alkoholu, med prebivalci starimi 15 let in več, občine, povprečje 2013-2017 (vir: Zdravje v občini)

² Stopnja bolnišničnih obravnav zaradi bolezni neposredno pripisljivih alkoholu opisuje število bolnišničnih obravnav zaradi stanj neposredno povezanih z alkoholom pri osebah starejših od 15 let na 1.000 prebivalcev v opazovanem koledarskem letu.

³ Delež nezgod, ki so jih povzročili alkoholizirani udeleženci, opisuje število nezgod, povzročenih s strani alkoholiziranih udeležencev, glede na vse prometne nezgode v občini.

⁴ povprečje 2013-2017

Delež prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji⁵ v MO Kranj v povprečju znaša 6,8 % in je nižji kot v gorenjski regiji (7,9) ter statistično pomembno nižji od povprečja Slovenije (9,1) (slika 5). Od izdaje Zdravje v občini 2016 (8,4) pa do izdaje 2019 se delež prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji znižuje in je trend gibanja tega kazalnika ugoden.

Slika 5. Prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji, občine, povprečje 2013-2017 (vir: Zdravje v občini)

2. Otroci in mladostniki

2.1. Razširjenost rabe tobaka, alkohola in drugih drog med otroci in mladostniki

Razširjenost rabe drog med otroci in mladostniki v Sloveniji spremljamo v okviru nacionalne raziskave Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBSC), ki poteka v okviru mednarodne raziskave in se izvaja na štiri leta od leta 2002 dalje. Zadnja raziskava, ki je bila narejena leta 2018, je pokazala, da je med otroci in mladostniki v Sloveniji še vedno najbolj razširjena droga alkohol, ki mu sledi tobak, in nato konoplja, ki pa je najbolj razširjena prepovedana droga. Razširjenost uporabe drog narašča s starostjo.

2.1.1. Tobak

O kajenju tobaka kadarkoli v življenju je poročalo 2,2 % 11-letnikov, 9,8 % 13-letnikov, 27,4 % 15-letnikov in 45,8 % 17-letnikov. Da vsaj enkrat na teden kadi tobak je poročalo od 0,8 % 11-letnikov do 19,8 % 17-letnikov; vsak dan pa od 0,4 % 11-letnikov do 15,6 % 17-letnikov.

Pri starosti 13 let ali manj je prvič kadilo tobak 9,4 % 15-letnikov in 7,2 % 17-letnikov.

V obdobju 2002 – 2018 se je znižala razširjenost tedenskega in dnevnega kajenja tobaka med 13-letniki in 15-letniki. Znižal se je tudi odstotek 15-letnikov, ki so prvič kadili tobak pri starosti 13 let ali manj.

2.1.2. Alkohol

O pitju alkohola kadarkoli v življenju je poročalo 14,9 % 11-letnikov, 40,1 % 13-letnikov, 70,7 % 15-letnikov in 86,0 % 17-letnikov. Da pije alkoholne pijače vsaj enkrat na teden je poročalo od 2,5 % 11-letnikov do 25,9 % 17-letnikov. Opitih vsaj dvakrat v življenju pa je že bilo 1,2 % 11-letnikov, 4,7 % 13-letnikov, 26,6 % 15-letnikov in 52,1 % 17-letnikov.

31,2 % 15-letnikov in 23,2 % 17-letnikov navaja, da so prvič pili alkohol v starosti 13 let ali manj; da so bili prvič opiti pri tej starosti pa navaja 7,1 % 15-letnikov in 7,0 % 17-letnikov.

V obdobju 2002 – 2018 se je odstotek mladostnikov, ki so bili opiti vsaj dvakrat v življenju, znižal v vseh starostnih skupinah, odstotek tedenskega pitja pa med 13-letniki in 15-letniki.

2.1.3. Konoplja

O uporabi konoplje kadarkoli v življenju je poročalo 20,6 % 15-letnikov in 42,4 % 17-letnikov; v zadnjem letu 17,8 % 15-letnikov in 33,4 % 17-letnikov; v zadnjih 30 dneh pa je konopljo uporabilo 12,7 % 15-letnikov in 19,7 % 17-letnikov.

Mladostniki večinoma zaznavajo, da je konoplja lahko dostopna: 48,5 % 15-letnikov in 62,4 % 17-letnikov meni, da bi jo zelo lahko ali lahko dobili v naslednjih 24 urah.

Prikaz trendov za daljše obdobje zaradi spremembe vprašanj ni možen, možna je le primerjava med letoma 2014 in 2018. Le-ta kaže, da se je med tema dvema letoma zvišal odstotek deklet, ki poročajo o uporabi konoplje v zadnjih 30 dneh.

⁵ povprečje 2013-2017

2.1.4 Druge prepovedane droge (odgovarjali so samo 17-letniki)

Med 17-letniki je uporabilo kadarkoli v življenju: 4,5 % ekstazi; 4,4 % zdravila z namenom, da bi se zadeli; 4,2 % gobice; 4,1 % kokain; 3,8 % amfetamine; 3,6 % lepilo ali druga hlapila; 2,8 % LSD; 2,0 % nove psihoaktivne snovi; 0,8 % heroin.

Vir: Jeriček Klanšček H, Roškar M, Drev A, et al. Z zdravjem povezana vedenja v šolskem obdobju med mladostniki v Sloveniji. Izsledki mednarodne raziskave HBSC, 2018. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2019.

V publikaciji je dostopnih še več podatkov o različnih vidiki mladostnikovega življenja in zdravja.

Publikacija je dostopna na spletni povezavi: <https://www.nijz.si/sl/publikacije/z-zdravjem-povezana-vedenja-v-solskem-obdobju-med-mladostniki-v-sloveniji-izsledki>

2.2. Uporaba interneta in digitalnih tehnologij

V okviru nacionalne raziskave HBSC 2018 so otroci in mladostniki odgovarjali tudi na vprašanja, povezana z uporabo interneta in digitalnih tehnologij.

2.2.1. Igranje video/računalniških/spletnih iger

Da igrajo igre skoraj vsak dan je poročalo 18,6 % 11-letnikov, 22,2 % 13-letnikov, 19,0 % 15-letnikov in 16,5 % 17-letnikov.

Na dan igra igre 2-3 ure ali več 33,3 % 11-letnikov, 48,2 % 13-letnikov, 52,1 % 15-letnikov in 54,4 % 17-letnikov.

Prisotnost znakov zasvojenosti z igrami (5 ali več od 9 trditev na lestvici) se kaže pri 7,4 % 11-letnikov, 11,8 % 13-letnikov, 11,4 % 15-letnikov in 10,3 % 17-letnikov.

2.2.2. Problematična uporaba spletnih socialnih medijev

Prisotnost znakov problematične rabe spletnih socialnih medijev (5 ali več od 9 trditev na lestvici) je bila zaznana pri 4,1 % 11-letnikov, 9,6 % 13-letnikov, 12,4 % 15-letnikov in 7,8 % 17-letnikov.

2.2.3. Pogovori preko interneta

Da se na internetu lažje pogovarjajo o svojih skrbih kot v živo je poročalo 11,0 % 11-letnikov, 20,5 % 13-letnikov, 20,4 % 15-letnikov in 17,4 % 17-letnikov.

Da se na internetu lažje pogovarjajo o svojih lastnih občutkih kot v živo je poročalo 12,5 % 11-letnikov, 22,9 % 13-letnikov, 24,2 % 15-letnikov in 19,6 % 17-letnikov.

Da se preko interneta lažje pogovarjajo o skrivnostih kot v živo je poročalo 14,9 % 11-letnikov, 24,4 % 13-letnikov, 21,4 % 15-letnikov in 16,8 % 17-letnikov.

2.2.4. Internetni (online) stiki

O dnevnih online stikih z dobrimi prijatelji je poročalo 46,3 % 11-letnikov, 64,2 % 13-letnikov, 74,7 % 15-letnikov in 73,9 % 17-letnikov.

O dnevnih online stikih z drugimi (npr. starši, bratje/sestre, učitelji) je poročalo 41,4 % 11-letnikov, 42,3 % 13-letnikov, 42,2 % 15-letnikov in 39,7 % 17-letnikov.

O dnevnih online stikih s prijatelji, ki so jih spoznali na spletu, je poročalo 13,9 % 11-letnikov, 22,8 % 13-letnikov, 24,7 % 15-letnikov in 17,3 % 17-letnikov.

Vir: Jeriček Klanšček H, Roškar M, Drev A, et al. Z zdravjem povezana vedenja v šolskem obdobju med mladostniki v Sloveniji. Izsledki mednarodne raziskave HBSC, 2018. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2019.

Publikacija je dostopna na spletni povezavi: <https://www.nijz.si/sl/publikacije/z-zdravjem-povezana-vedenja-v-solskem-obdobju-med-mladostniki-v-sloveniji-izsledki>

3. Sistem za zgodnje opozarjanje na pojav novih psihoaktivnih snovi (regijska SI EWS mreža)

V letu 2019 je bilo med partnerji izmenjanih 32 informacij o novih PAS.

V drugi polovici leta 2019 smo organizirali in izvedli delovni sestanek aktivnih članov regijskega EWS.

d) Osnovne šole MO Kranj (poročila za vse osnovne šole so skupaj s svetovalnimi službami pripravili ravnatelji šol; poročila je zbral g. Pavel Srečnik, vodja aktivna ravnateljev OŠ in ravnatelj OŠ Stražišče)

Osnovna šola Predoslje Kranj (Janja Sršen, ravnateljica)

Zahvalili bi se Lokacijski akcijski skupini Mestne občine Kranj za sofinanciranje predavanja v vrtcu. Glede na to, da imajo vzgojiteljice že vrsto let po predavanju roditeljski sestanek, je udeležba s strani staršev večja. Predavanje so starši pohvalili. Temeljilo je na izkušnjah in na konkretnih primerih.

Oddelki vrtca:

<u>Predavanja za starše</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
starši	65	Nenasilje - vloga in naloga staršev, Ingrid Klemenčič	

Zahvalili bi se lokacijski akcijski skupini Mestne občine Kranj za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj, saj prispevate, da so učenci, starši, učitelji deležni globljega pogleda na to vedno večjo problematiko. Delavnice učenci ocenjujejo zelo dobro, prav tako pa so bila predavanja deležna pohval s strani učiteljev, staršev in vodstva šole.

Enaki predlogi oz. pomisleki s strani šolske svet. del. Saša Pesrl: glede na to, da imate pomembno vlogo pri preventivi, predlagam, da se z navedenimi smernicami za uporabo tehnologije med otroki in mladostniki, škodljivih posledicah,... že v porodnišnici in najzgodnejšem otrokovem obdobju seznani starše.

Cris Rowan, delovna terapevtka na področju pediatrije, dr. Andrew Doan, nevroznanstvenik, Hilarie Cash, direktorica programa za zdravljenje odvisnosti od interneta reSTART, so s sodelovanjem Ameriškega združenja pediatrov in Združenja kanadskih pediatrov (ameriški in kanadski pediatri zavzemajo strogo stališče prepovedi uporabe mobilnih naprav med otroki starimi do 12 let)

Starost	Koliko časa?	Ne-nasilne vsebine na TV	Ročne naprave	Ne-nasilne video igre	Nasilne video igre	Nasilne spletne video igre in pornografija
0 – 2 leti	Nič	Nikoli	Nikoli	Nikoli	Nikoli	Nikoli
3 – 5 let	1 ura/dan	✓	Nikoli	Nikoli	Nikoli	Nikoli
6 – 12 let	2 uri/dan	✓	Nikoli	Nikoli	Nikoli	Nikoli
13 – 18 let	2 uri/dan	✓	✓	Omejiti na 30 min/dan		Nikoli

Splet: safe.si - Ker zasvojenost z zabavo na internetu poškoduje možgane enako kot heroin, mislim, da bi bilo nujno potrebno razmišljati v smeri uzakonitve zakona o dopuščanju, nedopuščanju in omejitvi (mogoče starostni ter glede na podvrženost vpliva vsakega posameznega otroka) uporabe tablic, mobilnih, računalnikov, ipd, za zabavo že predšolskih otrok ter otrok v šoli. Primer: otroku staremu še ne 3 leta starši tudi v zdravstvenem domu ali bolnici dopuščajo igranje igrice, gledanje risank ure in ure, izročijo mobilni za igranje igrice še brez njegove želje.

Miha Kramli, ZD Nova Gorica opominja, da se zasvojenost s pretirano uporabo interneta lahko začne že pri enem letu: Otrok pritiska gumbek in zakikirika petelin, pod drugim gumbom zamuka krava. "To so intenzivni zvoki in barve, če jim je majhen otrok izpostavljen po več ur na dan in ga nato peljemo v naravo, ga bo ta začela dolgočasiti, saj tam intenzivni zvoki in barve niso ves čas prisotni...

Tako kot kajenje ni dovoljeno v javnih prostorih, menim, da bi morala biti uporaba tablic, ipd. za zabavo v javnih prostorih prepovedana.

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR-UPB1) v 4. členu govori: Zaradi zdrave rasti, skladnega osebnostnega razvoja in usposobitve za samostojno življenje in delo imajo starši pravice in dolžnosti, da skrbijo za življenje, osebnostni razvoj, pravice in koristi svojih mladoletnih otrok. Te pravice in dolžnosti sestavljajo roditeljsko pravico. Ta člen sem navedla, saj menim, da, ko se otrokom dopušča neomejen čas oz. omejitev po zelo dolgem času zabave na tablicah, mobilnih, ipd. starši kršijo določbe v tem členu namesto vzgoje za samostojno življenje »dopuščajo«, da postanejo njihovi otroci zasvojeni.

<u>Delavnice za učence razred</u>	<u>Število učencev</u>	<u>Izvedene preventivne delavnice sofinancirane s strani LAS</u>	<u>Ostale izvedene preventivne delavnice</u>
3.r	20 18 20		SAFE.SI
4.r	28 28		SAFE.SI
5.r	22 25		SAFE.SI
6.r	27 27		SAFE.SI SAFE.SI
7.r	27 29 27,29 27,29	Marjan Savnik: Beseda lahko močnejše udari kakor pest Marjan Savnik: Beseda lahko močnejše udari kakor pest Tilen Dominko: Varna in odgovorna uporaba spleta Tilen Dominko: Spletno nasilje	
8.r	17, 21 17, 21 17 21 17 21	Tilen Dominko: Digitalni državljan Tilen Dominko: Mobilna družbena omrežja Goran Škobalj: Strpnost do drugih Goran Škobalj: Strpnost do drugih Miha Kramli: Zasvojenosti in odnos do psihoaktivnih snovi Miha Kramli: Zasvojenosti in odnos do psihoaktivnih snovi	
<u>Predavanja za starše</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
starši	70 64	Ingrid Klemenčič: Nenasilje- vloga in naloga staršev Marko Juhant: Kako postanemo starši srečnih in uspešnih otrok?	
<u>Predavanja za učitelje</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
učitelji	50	Prisotnost učiteljev na predavanjih za starše	Janez Logar: Moč in pomen staršev- spodbujanje razvoja zdrave samopodobe in samospoštovanja pri otroku in najstniku

Osnovna šola Helene Puhar (Janez Cuderman, ravnatelj)

S tematikami preventivnih delavnic smo se v šolskem letu 2018/2019 osredotočili predvsem na področja medsebojnih odnosov, pozitivne samopodobe in spoznavanja sebe. Pri izbiri tem preventivnih delavnic smo upoštevali aktualno problematiko na šoli in potrebe otrok. Preventivne delavnice učencem pomembno pomagajo pri pridobivanju znanja, novih izkušenj, veščin in spretnosti v vsakdanjih situacijah in predstavljajo pomemben vidik pri splošnem funkcioniranju učencev tako v šoli kot doma.

Učenci OŠ Helene Puhar so učenci s posebnimi potrebami, zaradi česar velikokrat potrebujejo več pomoči pri učenju primerne izražanja svojih potreb, graditvi pozitivne samopodobe, delu na medsebojnih odnosih, reševanju konfliktov in osebnih stisk, zaradi česar je izvedba preventivnih delavnic z vključitvijo navedene tematike izrednega pomena.

Izvajalci, ki smo jih izbrali, so bili pripravljeni izvedbo delavnic prilagoditi specifični učencev naše šole, uporabljali so metode in tehnike, ki so za naše učence primerne (uporaba slikovnega gradiva, konkretnih primerov, ogled video vsebin, razgibanost predavanja).

Učenci so se preventivnih delavnic radi udeleževali, tematika le-teh se jim je zdela zanimiva, aktivno so sodelovali v aktivnostih v okviru programa delavnic. Ocenjujemo, da so pridobili uporabna znanja in informacije.

Tudi delavnica za starše je bila prilagojena dejanskim potrebam staršev in zelo dobro sprejeta. Podajali so ocene, da so pridobili uporabna znanja.

<u>Delavnice za:</u> <u>učenca</u> <u>Razred/Stopnja</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedene preventivne</u> <u>delavnice sofinancirane s</u> <u>strani LAS</u>	<u>Ostale izvedene preventivne</u> <u>delavnice</u>
III. stopnja PPVI	3		1x Platea (Sprosti se in uživaj)
	3		1x Platea (Moja čustva)
	3		1x Svetovalni svet (Človekov odnos do hrane)
	3	1x Zavod Emma (Glas proti nasilju)	
	3	1x Varni internet (Spletne skrivnosti)	
IV. stopnja PPVI	10		1x Platea (Sprosti se in uživaj)
	10		1x Platea (Moja čustva)
	10	1x Svetovalni svet (Človekov odnos do hrane)	
	8		1x Zavod Emma (Glas proti nasilju)
	7		1x Varni internet (Spletne skrivnosti)
VI. stopnja PPVI	4	1x Platea (Sprosti se in uživaj)	
	4		1x Platea (Moja čustva)
	4		1x Svetovalni svet (Človekov odnos do hrane)
	3		1x Zavod Emma (Glas proti nasilju)
	4		1x Varni internet (Spletne skrivnosti)
7.razred NIS	11	1x Varni internet (Najstniki-splet kot magnet za najstnike)	

8.razred NIS	7		1x Varni internet (Najstniki-splet kot magnet za najstnike)
<u>Predavanja za:</u>		<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
starše	6	1x Platea (Prva pomoč za izčrpane starše)	

Osnovna šola Staneta Žagarja Kranj (Fani Bevk, ravnateljica)

Delavnice za učence in izobraževanja za starše in strokovne delavce so bila dobro izbrana. Kljub pravočasnemu vabilu in spodbudi pa udeležba s strani staršev ni prav množična. Učenci so po delavnicah podali pozitivne ocene in so z njimi zadovoljni. Izvajalci so bili strokovni in so poslušalce nevsiljivo vključevali v vsebine.

<u>Delavnice za učence</u> <u>Razred</u>	<u>Število učencev</u>	<u>Izvedene preventivne delavnice sofinancirane s strani LAS</u>	<u>Ostale izvedene preventivne delavnice</u>
1.r	48		Promocija ustnega zdravja – Zdravstveni center Kranj Zdrave navade – ZD Kranj
2.r	55		Osebna higiena – ZD Kranj Torbica prve pomoči- RK Kranj
3.r	61		Zdrav način življenja
4.r	52	Spletna zabava in spletne skrivnosti – Varni internet Ljubljana	Promocija ustnega zdravja – Zdravstveni center Kranj Preprečevanje poškodb – ZD Kranj
5.r	58		Zasvojenost –ZD Kranj
6.r	58		Odraščanje – ZD Kranj Spletne face – Brez izgovora
7.r	55		Duševno zdravje -pozitivna samopodoba in stres—ZD Kranj
8.r	62	Spletno nasilje– Varni internet Ljubljana	Promocija ustnega zdravja – Zdravstveni center Kranj Medsebojni odnosi – ZD Kranj Temeljni postopki oživljanja z uporabo zunanjega defibratorja — ZD Kranj
9.r	49		Vzgoja za zdravo spolnost – ZD Kranj Vrtljak poklicev
<u>Predavanja za starše</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
starši	200	Sporazumevanje, konflikti, iskanje rešitev v odnosu starši-otroci —Društvo za boljši svet	Alkohol - Zavod Modrin
<u>Predavanja za učitelje</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
učitelji	45		Varstvo pri delu in požarna varnost – g. J. Sekne Delo s priseljenci- ga. Tjaša Mislej Sporazumevanje, konflikti, iskanje rešitev v odnosu starši-otroci — Društvo za boljši svet IKT – Offis 565 – Sašo Stanojev V tebi je moč – Nevenka Kamenik

Osnovna šola Orehek Kranj (Drago Zalar, ravnatelj)

V preteklih letih smo organizirali predavanja za starše in strokovne delavce vrtca posebej. Ker je vrtec majhen, so bili pogosto stroški predavanj previsoki. V zadnjih letih se vrtec vključuje tako v predavanja za starše kot tudi za strokovne delavce, ki se organizirajo v šoli in so vsebinsko ustrezni populaciji vrtca in posebnostim te starostne skupine otrok.

Starši pohvalijo ta način organizacije, saj je veliko takih, ki imajo otroke v šoli in v vrtcu. Strokovne delavke vrtca pa so vključene v različna izobraževanja in projekte zunaj vrtca, kot so Zdravje v vrtcu (NIJZ), Mreža šolskih EKO vrtov, ipd.. Pridobljena znanja in izkušnje pa strokovne delavke v okviru vzgojiteljskih zborov prenašajo na vse zaposlene v vrtcu.

Oddelki vrtca:

<u>Predavanja za starše</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
starši	80 (predavanje v organizaciji šole in vrtca)	Moč in pomen starševstva – spodbujanje razvoja zdrave samopodobe in samospoštovanja pri otrocih in najstnikih, Janez Logar in Violeta Irgl, 10. 10. 2018	
starši	7		Miza odprtih vprašanj – vrtec Mavčiče (jasli) 28. 11. 20018
<u>Predavanja za vzgojitelje</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
vzgojitelji	24 (predavanje v organizaciji šole in vrtca)	Moč in pomen starševstva – spodbujanje razvoja zdrave samopodobe in samospoštovanja pri otrocih in najstnikih, Janez Logar in Violeta Irgl, 10. 10. 2018	
vzgojitelji	24		Poučne igrače iz plastenk in druge embalaže, Knjigca – Miha Zorec, 10. 1. 2019
vzgojitelji	24		Komunikacija z učenci, ki motijo pouk, Damjana Šmid, 6. 12. 2018

Šola se vsako leto prijavi na Javni razpis za sofinanciranje preventivnih programov za osnovno šolo v Mestni občini Kranj. Odobrenih finančnih sredstev smo vedno veseli in se trudimo, da jih koristno uporabimo. Delavnice za učence smo izvedli po predpisanem protokolu. Izbrana tema se je dotikala zasvojenosti od računalnika, od interneta, računalniških igrice, do spletnega nasilja. Delavnice so bile izvedene na tako na razredni kot predmetni stopnji. Potrdilo se je, da je bila tema aktualna, dobro sprejeta tudi med učitelji. Učenci so bili z izvedenimi delavnicami zelo zadovoljni. Izvajalci delavnic so bili aktualni, dinamični, uporabili so interaktivne metode in oblike dela.

Predavanja za starše sofinancirano s strani MOK je bilo prav tako odlično. Udeleženci (starši, strokovni delavci) so pohvalili izbrano vsebino, predavatelje z izkušnjami in širokim strokovnim znanjem.

Pohvalimo pa lahko tudi izvedbo predavanja za osnovne šole skupaj na Gimnaziji Franceta Prešerna.

Oddelki šole:

<u>Delavnice za učence Razred</u>	<u>Število učencev</u>	<u>Izvedene preventivne delavnice sofinancirane s strani LAS</u>	<u>Ostale izvedene preventivne delavnice</u>
1. r.	56		»Zdrav zajtrk«, Sistematski zdravniški pregledi, ZD Kranj, med letom Zdravi zobki, skozi vse leto Varovanje zdravja, Nacionalni inštitut za javno

			zdravje (NIJZ), dve uri na oddelek, med letom
2. r.	73		»Zdrav zajtrk«, Zdravi zobki, skozi vse leto Varovanje zdravja, NIJZ, dve uri na oddelek, med letom
3. r.	68		»Zdrav zajtrk«, Sistematski zdravniški pregledi, ZD Kranj, med letom Zdravi zobki, skozi vse leto Varovanje zdravja, NIJZ, dve uri na oddelek, med letom
4. r.	69		Varnost v prometu, skozi vse leto Zdravi zobki, skozi vse leto Varovanje zdravja, NIJZ, dve uri na oddelek, med letom »Zdrav zajtrk«
5. r.	61	Pametno odločanje za spletno sporočanje, Klavdija Kordiš	Varno s kolesom v šolo, skozi vse leto Zdravi zobki, skozi vse leto Varovanje zdravja, NIJZ, dve uri na oddelek, med letom »Zdrav zajtrk«
6. r.	69		»Zdrav zajtrk« Varovanje zdravja, NIJZ, dve uri na oddelek, med letom Sistematski zdravniški pregledi, ZD Kranj, med letom Prepoznavanje učnih stilov, ŠSS, v okviru razredne ure, med letom Izzivalec ulice 2, Neodvisen.si, Zavod 7, Bojan Kodelja
7. r.	66	»Splet kot magnet za najstnike in Spletkarimo proti nasilju«, Tilen Dominko	»Zdrav zajtrk« Varovanje zdravja, NIJZ, dve uri na oddelek, med letom Izzivalec ulice 2, Neodvisen.si, Zavod 7, Bojan Kodelja Varna raba interneta, Zavod brez izgovora (No Excuse)
8. r.	65		»Zdrav zajtrk« Sistematski zdravniški pregledi, ZD Kranj, med letom Kaj vpliva na izbiro poklica, Marjeta Vene Varovanje zdravja, NIJZ, dve uri na oddelek, med letom Izzivalec ulice 2, Neodvisen.si, Zavod 7, Bojan Kodelja Iskanje karijerne poti, Danilo Kozoderc Varna raba interneta, Zavod brez izgovora (No Excuse)
9. r.	55		Varovanje zdravja, NIJZ, med letom Predstavitev SŠ za OŠ Tržič, Cerklje, Orehek, Marjeta Vene, »Zdrav zajtrk«,

			Predstavitev razpisa za vpis v SŠ, Marjeta Vene, Izzivalec ulice 2, Neodvisen.si, Zavod 7, Bojan Kodelja Varna raba interneta, Zavod brez izgovora (No Excuse)
<u>Predavanja za starše</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
Starši 1. – 9. r.	80	Moč in pomen starševstva – spodbujanje razvoja zdrave samopodobe in samospoštovanja pri otrocih in najstnikih, Janez Logar in Violeta Irgl	Učna delavnica za starše in učence, 4., 5.r., Regina Bokan
Starši 1. – 9. r.	60	Šola – Čigava odgovornost in naloga, Damjana Šmid	Predstavitev razpisa za vpis v SŠ za 9.r., Marjeta Vene
			Branje – Kako starši lahko pomagamo, 1.-3.r., Duša Geč
			Kako se z otrokom pogovarjati o spolnosti, od 1.- 9.r., Damjana Šmid
<u>Predavanja za učitelje</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
učitelji			Komunikacija z učenci, ki motijo pouk, Damjana Šmid

Osnovna šola Matije Čopa Kranj (Milena Čuden, ravnateljica)

Tudi v šolskem letu 2018/2019 smo izvedli preventivne dejavnosti z določenimi izvajalci, ki jih poznamo iz preteklih šolskih let. K temu nas vodijo predvsem odzivi učencev, ki so z izvedenimi delavnicami zadovoljni - odlične ocene, pomenljive povratne informacije, česa so se naučili, kaj s spoznali ipd. Za tematiko delavnic in predavanj za starše se odločamo glede na aktualno problematiko na šoli. V letošnjem šolskem letu je bilo za starše zanimivo predavanje na temo sodobne vzgoje in sicer kako časovni ritem, razdelitev vlog, službene in druge vsakodnevne obveznosti itd. vplivajo na družinsko dinamiko in vzgojo otrok.

<u>Delavnice za učence razred</u>	<u>Število učencev</u>	<u>Izvedene preventivne delavnice sofinancirane s strani LAS</u>	<u>Ostale izvedene preventivne delavnice</u>
2.	55		Rdeči križ: Torbica prve pomoči
4.	65 65	Zavod Varni internet: Spletne skrivnosti Zavod Modrin: Verbalno in fizično nasilje	
5.	36 36	Zavod Varni internet: Pametno odločanje za spletno sporočanje Zavod Modrin: Aktivno preživljanje prostega časa, droge	
7.	48		Rdeči križ: Motnje hranjenja
9.	56		Vrtljak poklicev – karierna orientacija
<u>Predavanja za starše</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>

starši	200	Zavod Modrin: Pasti sodobne vzgoje	
<u>Predavanja za učitelje</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
učitelji			Delavnice FS In empatije (3 srečanja)
			Interno izobraževanje - Plickers - Inovativna pedagogika 1:1
			D. Šmid: Vzgoja otroka in mladostnika

Osnovna šola Jakoba Aljaža Kranj (Jože Povšin, ravnatelj)

Preventivne delavnice in predavanja so dobro sprejeta zlasti med učenci. Zunanji strokovnjaki prinašajo nova znanja in načine razmišljanja, zato jim vsi radi prisluhnejo. Želimo si več možnosti za izvajanje preventivnih dejavnosti, vendar smo finančno in časovno omejeni.

Želimo ohraniti preventivne delavnice s strani LASa, vendar smo žal zaradi določenih finančnih virov omejeni pri izbiri vsebin delavnic. Želimo si izvajati tudi delavnice za izboljšanje samopodobe ter tematsko podobne delavnice, saj opažamo, da se vedno več otrok in mladostnikov sooča s slabo samopodobo, anksioznostjo ter drugimi čustvenimi stiskami.

Preventivna predavanja za starše so glede na finančni zalogaj slabo obiskana. Podpiramo idejo, da se načrtujejo predavanja za starše za več šol skupaj.

<u>Delavnice za učence razred</u>	<u>Število učencev</u>	<u>Izvedene preventivne delavnice sofinancirane s strani LAS</u>	<u>Ostale izvedene preventivne delavnice</u>
7.r	43	Mladi in alkohol, Drago Sukič	
7.r	43	Svet brez nasilja, Društvo za boljši svet	
8.r	36	Odvisnosti in odnos do psihoaktivnih snovi, Labirint	
8.r	36	Zastrupitev z drogami in prva pomoč	
8.r	36	Odvisnost od računalnika, Damjana Šmid	
8.r	36		Motnje hranjenja, Anja Baš
7.r	43		Kisik za vsakega, Brez izgovora
7.r	43		Spletne face, Brez izgovora
6.r	62		Spletno nasilje in varnost na internetu
4.r	65		Medvrstniško nasilje, policist Duško Preradović
			Zdravstvene vsebine, ki so jih izvajali strokovni delavci ZD Kranj: 1. razred: ZDRAVE NAVADE 2. razred: OSEBNA HIGIENA 3. razred: ZDRAV NAČIN ŽIVLJENJA 4. razred: PREPREČEVANJE POŠKODB 5. razred: ZASVOJENOST 6. razred: ODRAŠČANJE - dve plati medalje 7. razred: DUŠEVNO ZDRAVJE - Pozitivna samopodoba in stres

			8. razred: MEDSEBOJNI ODNOSI, TEMELJNI POSTOPKI OŽIVLJANJA 9. razred: VZGOJA ZA ZDRAVO SPOLNOST
<u>Predavanja za starše</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
starši	55	Šola in starši, Damjana Šmid	
starši	24	Prevzemanje odgovornosti – Samostojni šolar, Damjana Šmid	
	130		Medijski vpliv na zdravje otrok in mladostnikov, dr. Andrej Kovačič
<u>Predavanja za učitelje</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
učitelji	20		Kako se lotiti nasilja na šoli, Kristjan Lešnik Musek
	30		Team teach, Zavod za gluhe in naglušne
	50		Prva pomoč, obnovitveni tečaj

Osnovna šola Stražišče Kranj (Pavel Srečnik, ravnatelj)

Preventivne delavnice in predavanja so dobro sprejeta pri učencih in starših, zato si sodelovanja z LAS-om želimo še naprej. Predlagamo pa, da se možnost delavnic za učence razširi na več generacij, oz. prepusti šoli, da izbere kateri generaciji učencev bodo namenjene delavnice. Želeli bi se še boljše udeležbe staršev na naših predavanjih.

Oddelki šole:

<u>Delavnice za učence razred</u>	<u>Število učencev</u>	<u>Izvedene preventivne delavnice sofinancirane s strani LAS</u>	<u>Ostale izvedene preventivne delavnice</u>
1.R			Zdrave navade – ZD Kranj
2.R			Osebna higiena - ZD Kranj
3.R			Zdrav način življenja - ZD Kranj
4.R			Preprečevanje poškodb - dipl.m.s ZD Kranj
5.R			Zasvojenost- dipl.m.s ZD Kranj
6.R	97	Spletne skrivnosti – Varni internet Jaz sem ok, ti si ok - Katja Kumše	Odraščanje - dipl.m.s ZD Kranj
7.R			Pozitivna samopodoba in stres – psihologinja ZD Kranj
8.R	116	Kako reči ne – Miha Kramli Spletno nasilje- Varni internet	Medsebojni odnosi - psihologinja ZD Kranj
9.R			Vzgoja za zdravo spolnost- dipl.m.s ZD Kranj
<u>Predavanja za starše</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
starši	70	Zaščitni varovalni dejavniki otročstva in mladostništva - Violeta Irgl in Janez Logar	
starši	55	Prevzemanje odgovornosti - Damjana Šmid	

Starši so zelo visoko ocenili oba predavanja, zato si želimo, da se sodelovanje z LAS Kranj nadaljuje še naprej.

Oddelki vrtca:

<u>Predavanja za starše</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
starši	70	Zdrava odzivnost staršev, ki gradi otrokovo samostojnost in odgovornost – ko se otroci upirajo(Lea in Albert Mrgole)	
starši	23		Vstop otroka v vrtec – Damjana Šmid

Osnovna šola Simona Jenka Kranj (Rudolf Planinšek, ravnatelj)

Oddelki vrtca:

Predavanje ja bila osnova za pogovore na roditeljskih sestankih. Starši so predavanja pohvalili, želijo jih še več.

<u>Predavanja za starše</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
starši	70	Vzgoja otrok v današnjem času, Damijana Šmid	

Oddelki šole:

Evalvacija delavnic je pokazala, da so bili učenci in učenke zelo zadovoljni, koristno bi bilo, da bi le tem lahko namenili še več sredstev.

<u>Delavnice za učence razred</u>	<u>Število učencev</u>	<u>Izvedene preventivne delavnice sofinancirane s strani LAS</u>	<u>Ostale izvedene preventivne delavnice</u>
6.R	133	Najstniki - splet kot magnet, Varni internet	
8.R	112	Mladi in nelegalne droge, Oaza	

Osnovna šola Franceta Prešerna Kranj (Aleš Žitnik, ravnatelj)

Preventivne delavnice in predavanja so dobro sprejete tako s strani učencev in staršev. Za starše in učence planiramo tiste preventivne dejavnosti, ki so vezane na aktualno problematiko in potrebe tako šole kot širše skupnosti. Opažamo vedno manjši interes staršev za obiskovanje predavanj. V ta namen planiramo predavanja za starše v okviru roditeljskih sestankov npr. ob začetku šolskega leta, ko so prvi roditeljski sestanki ali pa ob koncu 1. ocenjevalnega obdobja. Potrebno bi bilo omogočiti v okviru LAS, da se sredstva namenijo tudi učencem razredne stopnje oz. da bi šola lahko sama izbirala pri odločitvi, za katere razrede bi bile delavnice namenjene.

Oddelki šole:

<u>Delavnice za učence Razred</u>	<u>Število učencev</u>	<u>Izvedene preventivne delavnice sofinancirane s strani LAS</u>	<u>Ostale izvedene preventivne delavnice</u>
1.R			Zdravstvena higiena – ZD Kranj Varna pot v šolo – policist svetuje Zdravi zobki – ZD Kranj
2.R			isto
3.R			isto
4.R			Zobna preventiva – ZD Kranj
5.R			isto

6.R			isto
7.R		Spletno nasilje, Varni internet Zasvojenost s spletom in računalnikom, Varni internet	
8.R			Zobna preventiva – ZD Kranj
9.R	69	Nelegalne in legalne droge – RK Kranj	Simulacija sodišča, skupina odvetnikov
<u>Predavanja za starše</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
starši	41	Vzgoja otrok, odgovornost (Varovalni in rizični dejavniki najstništva), Janez Logar in Violeta Irgl	
starši	36		Vzgoja, Marko Juhant
<u>Predavanja za učitelje</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
učitelji			Krepitev samopodobe, Janez Logar in Violeta Irgl
			Nemirni otroci, Damjana Šmid
			Komunikacija s starši, Tatjana Zidar
			<u>Marko Juhant, Vzgoja, meje</u>
			<u>Pirtošek Zvezda, Možgani</u>

Predavanja s strani staršev in vzgojiteljic so zelo dobro sprejeta. Starši imajo interes za tovrstna predavanja. Vsebino in izvajalca predavanja pa vsako leto izberejo vzgojiteljice vrtca v sodelovanju s svetovalno službo.

VRTEC ob šoli, Kokrica, Cesta na Brdo 45a, 4000 Kranj:

<u>Predavanja za starše</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
starši	36	Psihomotorični razvoj otrok v predšolskem obdobju, Andreja Zorman	
<u>Predavanja za vzgojitelje</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
vzgojitelj	7		Krepitev samopodobe, Janez Logar in Violeta Irgl
			Nemirni otroci, Damjana Šmid
			Komunikacija s starši, Tatjana Zidar

e) Srednje šole MO Kranj (poročilo za vse srednje šole je zbrala ga. Vera Dušak Prevc, svetovalna delavka Gimnazije Franceta Prešerna)

Gimnazija Kranj

Na delavnici Varni internet so dijaki spoznali prednosti uporabe interneta, pa tudi pasti, kako je pomembno varovati svojo zasebnost, pazljivost pri uporabi družabnih omrežij. Delavnica je za dijake zato zelo poučna, mladi so pri uporabi družabnih omrežij nepazljivi in podležejo tudi nepredvidljivim in neprimernim vsebinam. Dijakom je bila delavnica všeč, saj so spoznali že omenjene prednosti in pomanjkljivosti družabnih omrežij. V delavnici za dijake 2. letnikov so spoznali dijaki preko igre vlog spoznali različne perspektive pogleda na konflikt, kako v konfliktu ravnati in reševati probleme.

<u>Delavnice za dijake Letnik</u>	<u>Število dijakov</u>	<u>Izvedene preventivne delavnice sofinancirane s strani LAS</u>	<u>Ostale izvedene preventivne delavnice</u>
1.a	31	Varni internet	
1.b	30	Varni internet	
1.c	28	Varni internet	
1.č	27	Varni internet	
1.d	28	Varni internet	
1.e	30	Varni internet	
1.f	24	Varni internet	
1.g	23	Varni internet	
2.a	32	Nasilje nad vrstniki, Psihara terapije in svetovanja	
2.b	31	Nasilje nad vrstniki, Psihara terapije in svetovanja	
2.c	31	Nasilje nad vrstniki, Psihara terapije in svetovanja	
2.č	25	Nasilje nad vrstniki, Psihara terapije in svetovanja	
2.d	31	Nasilje nad vrstniki, Psihara terapije in svetovanja	
2.e	32	Nasilje nad vrstniki, Psihara terapije in svetovanja	
2.f	31	Nasilje nad vrstniki, Psihara terapije in svetovanja	

Šolski center Kranj, za Srednjo tehniško šolo in Strokovno gimnazijo skupaj

Menimo, da so delavnice in predavanja dobro izvedene in pomenijo pomembno preventivno aktivnost, zato so tovrstne dejavnosti del Letnega delovnega načrta šole.

<u>Delavnice za dijake Letnik</u>	<u>Število dijakov</u>	<u>Izvedene preventivne delavnice sofinancirane s strani LAS</u>	<u>Ostale izvedene preventivne delavnice</u>
2.letniki	9 oddelkov 215 dijakov	Varni internet – Alter šola	
2.letniki	9 oddelkov 215 dijakov	Droge – društvo OAZA	
2.letniki	9 oddelkov 215 dijakov	Alkohol, ne hvala –društvo OAZA	
1.letniki	9 oddelkov 245 dijakov		Medvrstniške delavnice Mladinske zveze
1.letniki	9 oddelkov 245 dijakov		Samopodoba, Temeljni postopki oživljanja, ga. Alenka Terbovc, Zdravstveni dom Kranj
2.letniki	9 oddelkov 215 dijakov		Zdrav odnos do telesa: ustno zdravje, solarij, tatoo, piercing,

			zgodnje zaznavanje bolezenskih sprememb, ga. Alenka Terbovc, Zdravstveni dom Kranj
3.letniki	6 oddelkov 165 dijakov		Varna in odgovorna spolnost, predavatelj ga. Alenka Terbovc, g. Jošt Torkar
4.letniki + 2. letnik PTI	8 oddelkov 200 dijakov		Stres, spoprijemanje s stresom in tehnike sproščanja, predavatelj g. Jošt Torkar, Zdravstveni dom Kranj
1.letniki PTI	2 oddelka 41 dijakov		Kemične in nekemične zasvojenosti ga. Alenka Terbovc, Zdravstveni dom Kranj

Šolski center Kranj, za Srednjo ekonomsko, gradbeno in storitveno šolo

Delavnice so zelo dobro sprejete med dijaki. Dajejo visoke ocene izvajalcem, želijo si več takih predavanj in delavnic, ker so za njih zelo pomembne. Slabši je odziv staršev. S tem problemom pa se srečujemo tudi na drugih področjih, kjer se starši tudi redko odzovejo povabilu v šolo.

<u>Delavnice za dijake</u> <u>Letnik</u>	<u>Število dijakov</u>	<u>Izvedene preventivne delavnice sofinancirane s strani LAS</u>	<u>Ostale izvedene preventivne delavnice</u>
1.letniki	170 dijakov		Temeljni postopki oživiljanja-ZD Kranj
1.letniki	164 dijakov		Zdrava prehrana in zdrav življenjski slog – ZD Kranj
1.letniki	114 dijakov		Zdrav odnos do telesa - ZD Kranj
2.letniki	114 dijakov	Labirint omame – Alter šola	2.letniki
2.letniki	114 dijakov	Medvrstniško nasilje – Alter šola	2.letniki
2.letniki	114 dijakov	Alkohol, ne hvala – Alter šola	2.letniki
3.letniki	75 dijakov		Vozim pametno
3.letniki	79 dijakov		Varna in odgovorna spolnost (ZD Kranj)
4. letniki	8 dijakov		Kemične in nekemične odvisnosti (ZD Kranj)
4. letniki	28. dijakov		Spoprijemanje s stresom in tehnike sproščanja (ZD Kranj)
<u>Predavanja za starše</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
starši	5		Odnos dijakov do telesa skozi oči dijakov (ZD Kranj)

Gimnazija Franceta Prešerna

Na šoli redno izvajamo preventivo s področja varne rabe interneta (nevarnosti, zasvojenost), preventive pred zlorabo drog, pa tudi s področja nenasilne komunikacije. Evalvacije kažejo zadovoljstvo dijakov z vsebinami in predavatelji. V šolskem letu so bila zelo dobrodošla predavanja v okviru Vzgoje za zdravje v srednjih šolah, ki sta jih izvajala strokovna sodelavca iz Zdravstvenega doma Kranj. Tematika predavanj je bila različna po letnikih in prilagojena starosti dijakov. Vse delavnice so bile med dijaki dobro sprejete. Za starše, učitelje in strokovne delavce OŠ smo izvedli predavanje oz. delavnico na temo »O izgorelosti« ki jo je izvedla dr. Eva Boštjančič v januarju 2019.

Za starše OŠ in SŠ v Mestni občini Kranj, v sodelovanju z LAS Kranj, je bilo 3. 10. 2018, ob 18. uri v predavalnici Gimnazije Franceta Prešerna organizirano predavanje z naslovom »Prek stika z odraščajočimi

do učinkovitega vpliva« ki sta ga izvedla Lea in dr. Albert Mrgole. Predavanja se je udeležilo skupno več kot 130 staršev (ocenjujemo, da je bilo vsaj 30 staršev od dijakov Gimnazije Franceta Prešerna).

Za naprej želimo izvajati preventivne delavnice s področja preventive pred zlorabo drog, nenasilne komunikacije, spletnih nevarnosti (vpliv se kaže predvsem pri dijakih nižjih letnikov), prehranskih motenj ter tehnike za spoprijemanje s stresom. Iskali bomo zanimive in aktualne tematike s področja vzgoje za organizacijo predavanj za starše in učitelje.

<u>Delavnice za dijake</u> <u>Letnik</u>	<u>Število dijakov</u>	<u>Izvedene preventivne delavnice sofinancirane s strani LAS</u>	<u>Ostale izvedene preventivne delavnice</u>
1. letniki	30 (1 odderek)	»Nasilje-kaj je to in kaj lahko naredim« -izvajalka ga. Janja Frelih Gorjanc	
1. letniki	135 (5 oddelkov)		Temeljni postopki oživljanja z uporabo AED, izvajalci iz Zdravstvenega doma Kranj (ga. Alenka Terbovc, g. Matjaž Livk)
2. letniki	130 (5 oddelkov)	Varni internet –zasvojenost s spletom –g. Tilen Dominko	
2. letniki	130 (5 oddelkov)	120 (5 oddelkov) Prevenција pred drogami, izvajalec g. Mile Hodnik	
1. letniki	135 (5 oddelkov)		Zdrava prehrana in zdrav življenjski slog, predavateljica ga. Alenka Terbovc
2. letniki	130 (5 oddelkov)		Zdrav odnos do telesa: ustno zdravje, solarij, tatoo, piercing, zgodnje zaznavanje bolezenskih sprememb, ga. Alenka Terbovc, Zdravstveni dom Kranj
3. letniki	130 (5 oddelkov)		Varna in odgovorna spolnost, predavatelja ga. Alenka Terbovc
4. letniki	120 (5 oddelkov)		Stres, spoprijemanje s stresom in tehnike sproščanja, predavatelj ga. Maruša Pfajfar, Zdravstveni dom Kranj
<u>Predavanja za starše</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
starši	30	»Prek stika z odraščajočimi do učinkovitega vpliva«, predavatelja Lea in dr. Albert Mrgole, 3.10.2018	
	10		»Delavnica o izgorelosti«, dr. Eva Boštjančič
<u>Predavanja za učitelje</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
učitelji	35	/	»Delavnica o izgorelosti«, dr. Eva Boštjančič, 10.1.2019

f) Kranjski vrtci (poročilo je podala ga. Andreja Pungartnik, psihologinja)

Predavanja za starše so preventivno zelo pomembna, saj je predšolsko obdobje tisto obdobje, kjer se gradijo temelji otrokove kasnejše osebnosti in je zelo pomembno, da so starši ozaveščeni, na kakšen način lahko pripomorejo k temu. Vsi starši, ki obiščejo predavanja so z njimi zadovoljni in si želijo kaj podobnega še naprej.

<u>Predavanja za starše</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
starši	30	Ali so naši otroci res še premajhni? Vesna Vuk Godina	Pripravljenost na vstop v šolo"-2x, Marija Justin
starši	25	Ali je ta družina res moja? Najina? Nova? Alenka Rebula	Št= 60
starši	15	Verbalno in neverbalno nasilje, Matic Munc	
starši	20	Ali sem dober starš, če moj otrok ni ves čas srečen? Neva Strel Pletikos	
<u>Predavanja za vzgojitelje</u>	<u>Število</u>	<u>Izvedena preventivna predavanja sofinancirana s strani LAS</u>	<u>Ostala izvedena preventivna predavanja</u>
vzgojitelji	Skupaj približno 25	Vsa 4 zgoraj naštet	

g) Mladi (poročilo je podala ga. Špela Podobnik)

V letu 2019 smo izvedli nekaj akcij, ki bi pomagale pri ozaveščanju mladih o škodljivosti drog.

Tekom naših koncertov smo izvajali akcijo Tudi trezen se lahko zabavam, kjer so hostese udeleženi brezplačno preverile nivo alkohola v izdihanem zraku. Popolnoma trezni so dobili nagrado (KŠK majica, KŠK kondom, KŠK kemik ...).

Alkohol in druge droge zlorablja kar veliko število mladih, na drugi strani pa imamo mlade, ki svoje življenje živijo relativno zdravo. Glede na ostale klubske aktivnosti ugotavljamo, da je med mladimi manj zanimanja za alkohol in droge ter več za športne in kulturne dejavnosti.

V letu 2020 bomo izvajali podobne akcije tekom koncertov kot v letu 2019, bolj se bomo tudi posvečali ozaveščanju o škodljivosti kajenja.

h) Center za socialno delo Gorenjska, enota Kranj, (poročilo je podala ga. Suzana Gladovič, CSD Gorenjska, enota Kranj)

Na nas se obrača vse več uporabnikov, ki posega po kokainu, novih sintetičnih drogah in medikamentih. Pri odrasli obravnavani populaciji upada uporaba heroína, pri mlajših in starejših mladoletnikih pa opazimo povečano eksperimentiranje z alkoholom, v kombinaciji s povečanim rekreativnim kajenjem marihuane. Med mladimi prepoznavamo povečano poseganje po GHB-ju, LSD-ju, amfetaminih in ekstaziju. Opažamo, da je močno prisotna t.i. »party scena«, ki je popularna med srednješolci. Med mlajšimi in starejšimi mladoletniki opazimo tudi zlorabo novih sintetičnih drog, hkrati pa je povečana uporaba toksičnih sredstev, ki ne spadajo med nedovoljene substance. Starostna meja, ko mladi začnejo posegati po psihoaktivnih substancah, se niža – po njej posegajo tudi osnovnošolci. Med mladimi se kot dejavniki tveganja za razvijanje zasvojenega načina življenja kažejo: neuspešnost na šolskem področju, neurejene družinske razmere/porušeni odnosi s starši (slabše socialne razmere, nasilje, prisotnost zasvojenosti pri drugih družinskih članih, vzgojna nemoč ter pomanjkanje virov moči pri prepoznavanju tveganj okoliščin za osebni, telesni in psihični razvoj mladostnika), vrstniki ter splošna razvita miselnost med mladimi, kako doseči cilje z manj truda in napora po eni strani ter iskanje vznemirjenja za razbijanje dolgčasa na drugi strani (v tem so omamna sredstva učinkovito, a začasno sredstvo s škodljivimi posledicami).

Opažamo povečano uporabo kokaina, ki se je razširil v različne tipe družb; včasih je bil kokain prisoten na elektronskih zabavah in v krogu premožnejših, zdaj pa ga konzumirajo na zabavah, na druženju v lokalih, doma, v času službe ipd. Na zabavah z elektronsko glasbo (party) se pojavlja več LSD-ja (trip, acid). Še vedno je razširjena uporaba marihuane, speeda, ketamina, povečuje se zloraba pomirjeval na osnovi benzodiazepinov (Helex, Apaurin...). Zmanjšuje se uporaba katinonov (npr. »sladoled«). Prav tako se zmanjšuje uporaba tobaka oz. nikotina.

Starejša populacija uporabnikov od 40 let naprej počasi upada – gre za populacijo, ki jo prištevamo k uporabi klasičnih drog ter povezujemo s slabimi socialnimi razmerami. Zaradi spreminjanja trendov na

sceni drog, raste populacija mlajših uporabnikov, pri katerih so v ospredju sintetične droge ter poleg kemičnih tudi nekemične zasvojenosti (igre na srečo, odnosi, spolnost, delo, šport). Ta ista starejša populacija uporabnikov ni motivirana za spreminjanje svojega zasvojenega načina življenja, saj večina sprejme trenutne okoliščine nespremenljive in so dejavniki, ki prispevajo h kakovosti njihovega vsakdana drugačni, lažje dosegljivi, za okolico pa ovrednoteni kot dejavniki, ki ne prinesejo zadovoljujočega načina življenja. Mlajša populacija uporabnikov zavzema drugačen odnos – kaže motivacijo za spremembo svojega načina življenja, stremi k razvijanju novih virov moči ter prepoznavanju dejavnikov tveganja v svojem življenju. Vse to pa je močno odvisno od njihove podpore in pomoči, ki so jo deležni v svoji neposredni bližini in drugih virov (zaposlitev, uspešnost v šoli in drugih življenjskih področjih). Pri mlajši populaciji se prepoznava potreba po poglobljeni individualni obravnavi, pri starejših populaciji pa potreba tako po skupinski kot tudi individualni obravnavi – tu gre za populacijo tistih uporabnikov, ki so že uspešno zaključili druge visokopražne programe kot tudi tiste, ki sicer uspešno obvladujejo svoje življenje, potrebujejo pa podporo le na določenih življenjskih področjih. Med njimi se občasno pojavi uporaba psihoaktivnih snovi, pri čemer pa je bolj v ospredju alkohol, marihuana, različna zdravila, heroin ali kokain. Predvsem slednji, je v zadnjem letu bolj aktualen tudi pri tistih uporabnikih, ki so se v lanskem letu vključili v individualno obravnavo.

Stanovanjska skupina Katapult, Sejmišče 4:

Stanovanjska skupina je namenjena posameznikom, ki so v preteklosti blažili osebne stiske s pomočjo drog in/ali alkohola. Pogoj za vključitev je vzpostavljena abstinenca in motiviranost za delo na osebnih delovnih temah, saj verjamemo, da zgolj abstinenca ni dovolj za zadovoljujoče življenje. Poleg bivalne obravnave pa ponujamo tudi izven bivalno obravnavo za vse posameznike in njihove bližnje, ki so pri nas zaključili program in živijo samostojno življenje v skupnosti, z namenom nadaljnjega osebnega razvoja, spremljanja in podpore. V izven bivalno obravnavo se lahko vključijo tudi posamezniki, ki prej niso bili vključeni v bivalni del obravnave našega programa in so uspešno vzpostavili abstinenco v komuni/terapevtski skupnosti.

V stanovanjski skupini smo znotraj bivalnega in izven bivalnega programa izvajali različne skupine (terapevtska skupina, skupina za osebnostno rast, ustvarjalne in kuharske delavnice itd.), vsak od uporabnikov pa je imel zagotovljeno tudi kontinuirano individualno obravnavo. Obe obliki pomoči obsegata podporo pri iskanju zaposlitve, aktivnem preživljanju oziroma kreiranju prostega časa (tek, fitnes, glasba, ustvarjanje). Program je spodbujal sodelovanje uporabnikov z lokalno skupnostjo, izobraževanje in omogočal širjenje uporabnikove socialne mreže. Poleg navedenih dejavnosti programa, smo uporabnike spodbujali k vključitvi v prostovoljno delo in opravljanje družbeno koristnega dela. Uporabniki so bili aktivni pri vključevanju v lokalno skupnost. Sodelovali so s številnimi organizacijami (Medgeneracijski center Kranj - LUK, Škrlovec – dnevni center za mlade, Zavod za turizem Kranj, Center Korak - Kranj), kjer so opravljali različna prostovoljna dela. Izjemno so se izkazali v delu z mladimi, kjer so pridobili dragocene izkušnje sprejetosti in da so bili pomembni za delovni proces teh organizacij, ki so se zanašale na njih. Nekateri uporabniki so se lotili zaključevanja formalnega izobraževanja. Uporabniki so pridobivali tudi druga znanja (mladinska usposabljanja, šolanje za nogometnega trenerja, šolanje za nogometnega sodnika).

Število vključenih uporabnikov v stanovanjsko skupino se je povečalo. Povprečno je bilo namreč na mesec vključenih 17 uporabnikov, od tega je bilo v povprečju nastanjenih 5 uporabnikov na mesec. Vseh nastanjenih uporabnikov v letu 2019 je bilo 10, vseh vključenih uporabnikov pa 63.

V letu 2019 smo še naprej ohranjali visoko kvaliteto dela. Vzpostavila in ohranila se je skupina uporabnikov, ki je bila stabilna skozi celo leto. Oseben delovni odnos in stabilnost skupine je bila odlična podlaga za proces osebne rasti in razvoja uporabnikov in uporabnic. Vzpostavilo se je odlično (delovno) vzdušje med zaposlenimi in uporabniki, kakor tudi med samimi uporabniki.

Reintegracijski center

Program Reintegracijski center, ki deluje v okviru CSD Gorenjska, Enota Kranj, se je tudi v letu 2019 izvajal v Domu Vincenca Drakslerja, v Pristavi pri Tržiču. Okolje in prostori so idealni za izvajanje tovrstnega programa. V bivalno obliko obravnave je bilo v letu 2019 vključenih 18 različnih uporabnikov. Opravljenih je bilo 3367,2 nočitev (povprečno 280,6 na mesec). Uporabniki so opravili 1032,0 ur prostovoljnega dela v delavnicah FVD So.p. V izven bivalno obliko obravnave je bilo v letu 2019 vključenih 78 različnih uporabnikov. Skupno število vseh različnih uporabnikov v letu 2019 je 96. Poleg tega je bilo v storitve preko telefona (informativni pogovori, krajši svetovalni pogovori, pogovori s svojci) vključenih 30 različnih

oseb. V programu smo izvajali socialno rehabilitacijo in reintegracijo oseb, ki imajo težave z različnimi zasvojenostmi, tako kemičnimi (alkohol, heroin, kokain, marihuana, pomirjevala...), kot nekemičnimi oz. vedenjskimi (igre na srečo, spletna pornografija, računalniške igre, odnosi, hrana...). V okviru izven bivalne obravnave smo nudili pomoč svojcem bivalnih uporabnikov, bivšim bivalnim uporabnikom in tistim, ki imajo težave z zasvojenostjo, vendar ne potrebujejo bivalne obravnave. V bivalno obliko so bili letos vključeni le moški, v izven bivalno pa tudi ženske. V program so se vključevali uporabniki in uporabnice iz cele Slovenije, stari od 18 do 60 let. Razmerje med tistimi, ki imajo težave z alkoholom in tistimi, ki imajo težave z drogo (večinoma heroin, kokain, nekoliko manj marihuana, LSD, plesne droge ipd.), je približno pol-pol.

Občani MOK, ki imajo težave z zasvojenostjo in želijo abstimirati, se vključujejo v obe obliki obravnave. Včasih je veljalo, da se morajo odvisniki odmakniti čim dlje od doma, da je lahko zdravljenje uspešno, danes pa to ni več nujno. Naše izkušnje so ravno drugačne. Za občane MOK je vključitev v naš program povsem primerna, saj je lokacija ravno toliko oddaljena, da sprožilci ne delujejo vsakodnevno, po drugi strani pa je dovolj blizu, da se postopoma sprožilci lahko preokvirajo (postopni izhodi v Kranj (sprva v spremstvu, nato samostojno), opravki, vikend izhodi...). V letu 2019 so bili v bivalno obravnavo vključeni 3-je občani MOK. V izven bivalno obravnavo se vključujejo občani MOK, ki so imeli ali imajo težave z zasvojenostjo, vendar ne potrebujejo namestitve. Vključeni so tudi svojci oseb, ki so v bivalni obliki obravnave oz. svojci oseb, ki imajo težave z zasvojenostjo. Letos je bilo vključenih 9 različnih oseb.

Na nas se obrača vedno več staršev mladostnikov, ki preveč časa preživljajo na telefonih in računalniku. Pri njih se opaža zmanjšana zainteresiranost za »realno« življenje izven družbenih omrežij, igrice in spletne pornografije. Niso dovolj motivirani, nimajo nobenih ciljev ipd. Preventivne delavnice in predavanja v vrtcih in šolah so ključnega pomena v sodobnem času.

FINANČNO POROČILO

LETO 2019	plan	realizacija
I. ODHODKI - SKUPAJ	12.500,00	12.064,94
Preventivne dejavnosti - skupaj	12.100,00	12.005,54
<i>javni razpis za preventivne programe</i>	<i>11.600,00</i>	<i>11.555,54</i>
<i>predavanje za starše</i>	<i>500,00</i>	<i>450,00</i>
Stroški okroglih miz, ostale aktivnosti, pogostitev - skupaj	400,00	59,40

II. NEPORABLJENA SREDSTVA - SKUPAJ	435,06
<i>Neporabljena sredstva za stroške okroglih miz,...</i>	<i>340,60</i>
<i>neporabljena sredstva za preventivne programe</i>	<i>94,46</i>

Pripravila:
Manja Vovk
Podsekretarka

Suzana Gladovič
Predsednica LAS

